

ועליו, ע"י זה נחשב "מוחזק" והקרקע בחזקה בעלים עומד ואפי' נגזלה אין קרקע נגזלת, הכלל שע"פ הפס"ד שהיא שלו ע"י זה נתפס בו ענין מוחזק, וא"כ כ"ז לא שייך אלא בשאין ספיקא על הממון או שיש ספק על המליחות כההיא דבר שטיא דקיי"ל דאזלין בתר חמ"ק אבל כדאיכא ספיקא דדינא להסוברים דבספד"ד לא אזלין בתר חזקה, ממילא גם מוחזק ליכא לפמש"כ דכל כח מוחזק בקרקע הוא משום שע"פ ההלכה הוא שלו ושליט עלי' ולפ"ז שפיר מהפרש הלכתא כוה"י דרבה בארעא דבספד"ד לא קאי בחזקה בעלי' וכמשנ"ת.

סימן כד

בעובדא דרבה ב"ש ובענין מיגו

לאפטורי משבועה

ב"ב דל"ג רבה בר שרשום וכו' ח"ל ארעא צמשכונתא הוה נקיטנא מאצובון דיתמי וכו' לי זוזי אחריני גזי' ואכלתי' שני חזקה. אמינא אי מהדרנא וכו' ואמינא דאית לי זוזי אחריני גזי' דאצובון, אמור רבנן הכא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה, אלא אכצשי' לשטר משכנתא ואוכלה שיעור זוזי דמיגו דהי' בעינא אמינא לקוחה היא צידי מהימנא כי אמינא דאיה לי זוזי צהדייכו מהימנא ע"כ הסוגיא והיינו שעל עמס חוב האחר לא הי' חושש לפי שהי' לו שטר שיכול לגבות בו לכשיגדלו, אלא משום דאמור רבנן הכא ליפרע מיתומים לריך שבועה הי' רובה לכזב שטר משכנתא שיכ"י לו מיגו דלקוח להפטר משבועה כדפי' הרשב"ם ז"ל ותוס' וכמעט כל הפוסקים [זולת לפי השני שברא"ש ז"ל סו' י"ז שלא הי' המיגו צשזיל להפטר משבועה ע"ש].

וכתב הראש"ד ז"ל בהשגות פי"ד מטוני"ט ה"ט דע"כ מיירי הכא שרצה לאכול הפירות ואח"כ יודה שהקרקע של יתומים, דאי עכשיו מודה שהיא של יתומים ורובה לגבות פירות ולהצא הרי כתבו הגאונים ז"ל דצטוען על החפץ [שנאמן עליו לומר לקוח] משכון היא צידי לכך וכך מעות לריך שבועה צנק"ח אע"פ שיש לו מיגו כיון שהוא להוליא. והשיג על הרמב"ם ז"ל שמשמע דמיירי צפירות ולהצא ואפי"ה פסק דגובה צלא שבועה משום המיגו, והרי הרמב"ם ז"ל עלמו פסק צפ"ח מטוני"ט ה"צ דצטוען על המשכון לריך שבועה אע"פ דאית לי מיגו ושם הלכה הי' למד זה ממשנתינו דצ"ק קי"ד דהמכיר כליו וספריו ציד אחר ישבע כמה הוליא אע"פ דאית לי מיגו דלקוח ע"ש.

והנה מגוף הסוגיא דרבה בר שרשום לכאוי אין קושיא על הגאונים ז"ל [גם אם נפרש דמיירי צפירות ולהצא] דצכל טוען על המשכון הרי עיקר כחו לגבות הוא מחמת המיגו דחילו צדצר שאינו נאמן לטעון לקוח כגון צדצרים העשויים להשאל לא הי' נאמן כלל לטעון חוב יש כנגדו ואפי' בשבועה לא יטול, וכל כוחו לגבות הוא מחמת המיגו ועל זה כתבו הגאונים ז"ל דמ"מ לריך שבועה כיון שהוא להוליא, והמיגו לא מהני לפוטרו משבועה שהרי כבר נשתמשנו צהמיגו לזכותו צעיקר דין גזי", אבל צעוצדא דרבה צ"ש שהי' לו שטר על חוב השני כמש"כ הרשב"ם ז"ל [והוא מוכרה שהרי לא רצה לעשות מיגו אלא משום דאמור רבנן הכא ליפרע כו' לריך שבועה משמע צהדיא דצשבועה הי' נוטל צלא מיגו] וכל עיקר המיגו אינו אלא לשיפור משום המיגו משבועה, צזה י"ל צפשיעות דגם להגאונים ז"ל מהני המיגו לפוטרו משבועה זו דטוען על המשכון [ואע"פ דלולי שיכול לטעון לקוח לא הי' גובה עכ"פ צעודה קטניה, זה אינו משום

ולכאוי מטעמא אחרינא יש לחלק היטב
 צין משכון קרקע למשכון מטלטלין
 דמשכון מטלטלין לא ניתן לאלה לצטחון, אבל
 אי"א לו ליקחו לעלמו לאלה ברשות צ"ד צתור
 גוציינא כדתן צפי המקבל משלשים יום
 ולהן מוכרן צצ"ד ועי' כ"מ פי"ג ממלוה
 ולוה ה"ג ואכתיו הוא ממנה דלוה והוא
 צה לגבותו וליטלו והוי צכלל נוטלין, דאין
 נוטלין צלא שצועה, אבל משכנתא דקרקע
 שאינו רוצה לגבות גופה לאלה אכילת פירות
 ועיקר המשכנתא מתחילתה הא היתה שיאכל
 פירות כשיעור זוזי צנכייחא, וכבר אית לי
 קנין פירות וא"ל לזה גצייח צ"ד וכשטוען
 משכנתא היא הו"ל כטוען שיש לו כבר קנין
 פירות, דלגצי אכילת פירות כבר זכה צו
 [אלה שכשירצה הלוה לשלם חוצו יכול
 לפדותו דאדעתא דהכי לא הקנה לו לפירות]
 וכל כה"ג אין זה צגדר נשצטין ונוטלין, דאין
 זה גוציינא מהלוה לאלה טוען שכבר זכה צו
 לפירות, וכה"ג ליכא כלל שצועת הגאונים
 דטוען על המשכון, וכיון דמפורש צברמצ"ס
 ז"ל דמיירי צטוען משכונה היא צידי, היינו
 משכונה על מלוה זו, אין צזה דינא דטוען
 על המשכון לריך שצועה וכמשנ"ת, לאלה
 דעוצדא דרצה צ"ש ליכא לתרומי הכי, דהא
 על אותן זוזי אחריני שהי רוצה לתופסו
 לא היתה קרקע זו ממושכנת, ורק עכשיו
 צה לגבותה והו"ל ככל עוען על המשכון
 שצח לגבות גופו דאינו נוטל צלא שצועה,
 לאלה דמעוצדא דרצ"ש צלא"ה לא קשה
 כמשנ"ת לעיל דהוי לו שטר, וכל המיגו אינו
 לאלה לפטור משצועה וי"ל דצזה לא אמרו
 הגאונים ז"ל דלריך שצועה ורק הקושיא על
 הרמצ"ס ז"ל דמיירי צדליכא שטר ואני
 משתמש צהמיגו לעיקר דין גצייח שזכו דין
 טוען על המשכון, וצזה שפיר מתיישב
 כמש"כ דהא הרמצ"ס ז"ל מיירי שטוען שעל
 אותו חוצ ממושכנת לו הקרקע לפירות וכל
 כה"ג אינו צגדר נוטלין משל הלוה, דכבר
 זכה צו קנין פירות וכמשנ"ת. נכתב עה"ג

מיגו לאלה משום שכיון שאכלה ג"ש הוא
 מוחזק וכללה דאין חזקין לנכסי יתומים
 קטנים אינו לאלה שאין כח להוליא מהן].
 אלא דלשון הרמצ"ס ז"ל צפי"ד מטוגי"ט
 ה"ה משמע דאפי' צאין לו שטר על
 חציעתו נאמן לגבות מהפירות צמיגו דלקוח
 צלא שצועה וז"ל מי שהחזיק צנכסי קטן
 שנים רבות ואמר משכונה הן צידי ויש לי
 חוצ עליהן כו"כ הו"ל ואילו רצה אמר
 לקוחין הן צידי נאמן כו' וה"ז גוצה משצעה
 מה שטוען ושם צה"ט אכלה שני חזקה צחי
 אציהן מתוך שהוא יכול לומר לקוחה היא
 צידי מאציהן נאמן לומר חוצ יש לי על
 אציהן כו' וגוצה שלא שצועה מתוך שיכול
 לומר שלי הן ולא הזכיר כלל שיש לו שטר
 או ראי' על חציעתו ומשמע צהדיא דאע"פ
 דעיקר כוחו לגבות הוא מחמת המיגו מ"מ
 מהני נמי המיגו שיפטור משצועה וצזה
 קמה השגת הרצ"ד ז"ל דהוא ז"ל עלמו
 פסק כהגאונים ז"ל צטוען על המשכון.
 והרהמ"ג ז"ל מתוך דהך שצועת הגאונים
 דטוען על המשכון אינו לאלה
 צמשכון מטלטלין אבל לא צמשכון קרקע דהא
 אין נשצטין על הקרקעות ע"ש ותמוה דהא
 שצועה דרצנן נשצטין על הקרקעות כמו
 שהוכיחו הרשונים ז"ל מכתובות פ"ז סבר
 רמצ"ח למימר שצועה דאורייתא כו' ועוד
 אין נשצטין על הקרקעות. משמע דעכ"פ
 שצועה דרצנן איכא על הקרקעות. וכן מסיק
 רצח דשצועה זו מדרצנן ע"ש וכתב הש"ך
 צסי קמ"ט ס"ק כ"ד דכוונת הרבמ"ג ז"ל
 דשצועה זו דטוען על המשכון שלא הוצרכה
 צש"ס לאלה מדצרי הגאונים ז"ל ולא נתקנה
 לאלה צמטלטלין כו' אבל זה דוחק דהא אינה
 "תקנת" הגאונים ז"ל לאלה למדוכו מדין
 נשצטין ונוטלין [וצרמצ"ס ז"ל מצואר שנלמד
 ממתני' דהמכיר כליו כו'] והיא ככל שצועה
 המשנה צנק"ח ולכאוי ה"נ דינא הוא שתהא
 ככל שצועת המשנה דאיכא נמי על הקרקעות
 ע"ש.

זכתיי חתני מהר"ש צרזס ז"ל ועיי' ש"ך סי' ע"ג ס"ק ק"ט [סעי' כ"ג].
ואמנם שיטת הר"י מייגש ז"ל הוא דבשום שבוטה לא מהני מיגו לפוטרו משבוטה [אפי' כשאין משתמשים בהמיגו לזכות בו עיקר התביעה] ויקשה מעובדה דרבה צ"ש שעי' המיגו דלקוח הי' רולא להפטר משבוטה הבא ליפרע מנכסי יתומים, דנהי שעל הקרקע ליכא שבוטה הגאונים דטוען על המשכון אם מטעם הרהמ"ג ז"ל אם מטעם שכתבנו הא מיהו מצואר צגמי דלולי המיגו הי' צזה שבוטה הבא ליפרע מנכסי יתומים ומכא המיגו נפטר ויקשה הא מיגו לאפטורי משבוטה לא אמרי' להר"י מייגש ז"ל ודעמי' [ובחידושי הרמב"ן ז"ל בסוגיא דרבה צ"ש צ"ש הר"י מייגש ז"ל משמע בהדיא דהי' נפטר רבה צר שרשום משבוטה משום דאית לי' מיגו דלקוח ע"ש] ונראה צזה דענין שבוטה הבא ליפרע מנכסי יתומים אינו אלא כשבא להוליא מיתומים אצל דדבר שהוא מוחזק אינו צגדר הבא ליפרע מנכסי יתומים, ואע"פ דהיכא דתפיס משל יתמי כתב הר"ש ז"ל צ"ש הר"י"ף ז"ל [עי' כאן סי' י"ז וי"ח] דמ"מ לריך שבוטה ועיי' ש"ך חו"מ סי' ק"ג סק"ג, היינו משום דתפס צעדים וליכא מיגו וכל כה"ג אכתי ממונא צחזקה יתמי קיימא, אצל היכא דיכול לטעון לקוח, כבר נכסי צחזקתו דמחזיק קאי, ואין זה כלל צדין הבא ליפרע כו' ולפי"ז אין כוונת הגמ' דהמיגו "פוטרו" משבוטה אלא דמשום המיגו דלקוח, צחזקתו קאי והוא מוחזק [ועמ"ש"כ צ"ט"י לעיל צ"ט וי"ח] וצ"כ"ג ליכא כלל דינא דהבא ליפרע מנכסי יתומים לריך שבוטה, שאין זה הבא ליפרע דפרוע ועומד הוא, והעירני לתירוץ זה מרן הגאון חזו"א זללה"ה כמ"ש"כ צ"ט"א סי' [וכעת מלאתי צביאור הגר"א ז"ל סי' ע"ג ס"ק קע"ע שביאר כה"ג דצ"ט"א דר"צ"ש הי' מוחזק ושהי' נחשב מוחזק גם על הפירות ומש"ה ליכא שבוטה הגאונים ז"ל

והחילוק מדכ"ה לכל טוען על המשכון מצ"ח ע"פ דברי הרמ"א ז"ל שם סעיף י"ז דדוקא צרולא לגבות ממשכון לריך שבוטה אצל תפס מעות א"ל שבוטה הגאונים ז"ל דדוקא חפץ שטומד להחזיר צעין לצעליו מש"כ"כ מעות שטומד ליפרע מגופן, ופירות דינס כמעות ולא כחפץ ע"ש].

באופן אחר נראה לצ"ח שיטת הר"י מייגש ז"ל דסובר דבשום שבוטה לא מהני מיגו לאפטורי ואילו צעודא דר"צ"ש מצואר דמכא המיגו דלקוח הי' נפטר משבוטה הבא ליפרע מנכסי יתומים דהנה צ"כ"ש ז"ל פ' כל הנשצטין סי' ג' מצואר ראיותיו של הר"י מייגש ז"ל ואחת מהן הוא דהא מודה צמקל"ת אית לי' מיגו [דאי צעי כופר הכל] ואפי"ה לריך שבוטה ותמה הר"ש ז"ל דהא אמרי' חזקה אין אדם מעיז פניו צפני צ"ח וליכא מיגו וצ"ח תמוה מאוד דהא אדרבא מהאי מימרא דרבה מוכח איפכא דמשמע שאילו היתה לו מיגו דכופר הכל הי' נפטר משבוטה ורק משום דחזקה דאין אדם מעיז הוא דחייב שבוטה משום דלית לי' מיגו כדפירשו החוס' ובראשונים ז"ל דהא דאמר רבה מפני מה אמרה תורה מוצ"מ ישבע היינו דאמאי לא נהימני צמיגו וא"כ קאמר חזקה א"א מעיז וליכא מיגו.

והנראה צרור דהר"י מייגש ז"ל סובר דאע"פ דאין אדם מעיז צפני מי שהצירו מכיר צסקרו [כדפירשו החוס' צ"צ"ק ק"ז דלאו משום דעשה לו טובה אינו מעיז אלא אפי' צפקדון ומשום דחצירו מכיר צסקרו כדמוכח ממכא דוכתי ע"ש צחוס' צ"אורך] והו"ל מיגו דהעזה מ"מ אכתי איכא מיגו, וכדמוכח מעובדה דעיזי דאכלו חושלה דהי' נאמן שהזיקו לו צמיגו דלקוח ומה שתירצו הפוסקים דלענין ממון מהני מיגו דהעזה ולא לשבוטה לא ניח"ל להר"י מייגש ז"ל לחלק צכ"י דצ"ח קשה להסביר טעמא

ועב"פ מצואר דגם להר"י מיגש ז"ל היכא דהוי משיב אצידה ממש כגון שאין חצירו תוצעו כלל ואינו יודע שיש לו מאומה אלל זה והוא מודה במקלח מרלוגו בלכד שפיר ה"י פטור אפי' משצועה ועדיף ממיוגו דלא מהני לאפטורי משצועה וא"כ צהא עוצדא דרצה צ"ש דלא ה"י תוצעין אותו כלל וגם קטנים היו שאפי' אי היו תוצעים הוי משיב אצידה לפירוש התוס' בכתובות ד"ה אי ד"ה אלל הכא, ע"ש היטב, וכיון דאילו טען רצה צ"ש לקוחה הוא צידי ה"י זוכה בקרקע זו לעולם ועכשיו שטוען שרואה לאוכלה כשיעור חוצו הא יחזיר הקרקע אחר אכילת פירות כשיעור החוצ, א"כ הו"ל משיב אצידה והו"ל כההיא דכתובות שם מנה לאציק והאכלתיו פרס דנאמן היכא דליכא תוצע [או צטוענו קטן לשי' התוס' הג"ל] ולכן שפיר מהני הכא המיוגו דלקוח גם לשיטת הר"י מיגש ז"ל ומטעם משיב אצידה וכמשגי"ת.

והנה על מה שפירש"י ז"ל הא דא"ר מפני מה אמרה תורה מוצ"מ כו' דלפטור מטעם משיב אצידה ומוכה דמשיב אצידה דאורייתא דהא מ"מ אמרה תורה קאמר והקשו הראשונים ז"ל דרש"י ז"ל עלמו פירש שם להלן גבי סלעין דינרין דמשיב אצידה דרצנן וכן צכמה דוכתי ע"י שטמ"ק צ"מ שם ונראה צזה ע"פ מה שהשרישנו היש"ש צספ"ק דצ"ק ס"י מ"ז דדיני התורה הוקצעו ע"פ הרוצ והמלווי, דהא ארי צרה"ר דרס ואכל פטור מטעם דהוי שן צרה"ר וכל טעם דשן צרה"ר פטור הוא משום דאורח"י הוא ואינו מחוייב לילך אחרי' לשומרה שלא תאכל כמש"כ הר"י"ף ז"ל והיעלה על הדעת שגם ארי שהוא מזיק מסוכן יהיו הצעלים רשאין להניחו צרה"ר בלא שמירה, אע"כ משום שחיות הטורפות אינם מלווין צעיר והמלווי להזיק ע"י שן ורגל הוא צצבמות הצייתות וצזה אורח"י הוא ורשאי להניחו צרה"ר לא חילקה תורה ופטרה כל שור"ג צרה"ר וע"ש

דמלתא דממ"י אי אמרי' מיגו לאפטורי משצועה מ"ש דבמיגו דהעזה חמיר שצועה מממון] ומה שאמר רצה מ"מ אמרה תורה מוצ"מ ישבע ומשני משום חזקה דאינו מעיז נ"פ דמפרש הר"י"מ ז"ל כפירש"י ז"ל דהקושיא הוא דיפטור משצועה מדין משיב אצדה, והחילוק שבין משיב אצידה למיוגו הוא כך, דבכל מיוגו אין אנו רואים שאדם זה לדיק צמעשו שאינו רואה לגזול מה ששייך לאחרים, דהא גם צטענתו עכשיו רואה לזכות הכל, אלל שיש לנו אומדנא שאינו משקר עכשיו דאילו ראה לשקר הא יכול לטעון טענה אחרת שה"י נאמן צה, וזה אינו הוכחה גמורה [שהרי להוליא לא מהני מיוגו] דשמא נראה לו טענה זו מקובלת יותר, אלל ענין משיב אצידה הוא היכא דחזינן שאדם זה נזכר עכשיו שלא ליקח או להחזיק דבר שאינו שלו, ולפום הכ"ד דלא ידעינן חזקה דאין אדם מעיז והוב ס"ד דנקל לאדם לכפור הכל כמו מקלח, א"כ הא דמודה, אינו אלל מכח יראת שמים, ואיך יתכן שמשום הודאה זו נחשידהו שמכוין לגזול את השאר והודאה זו תה"י סבה להייצו שצועה על השאר וסוצר רצה דמשיב אצידה דאורייתא כמש"כ הר"ן ז"ל צשטמ"ק שכן ז"ל לפירש"י ז"ל [שפי' דשאלת רצה מפני מה כו' הוא מטעם משיב אצידה] ודתנן דמולא מליאה לא ישבע מפני תיקון העולם דמשמע דאינו מדאורייתא זהו צשהלה תוצעו] ואהא משני חזקה אין אדם מעיז ומשו"ה הוא דמודה ולא משום שחלילה לו לגזול ממון חצירו, ולכן ממה שמודה אין רא"י שאינו גזלן על השאר, אלל עכ"פ מיוגו אכתי איכא דהא גם מיוגו דהעזה מהני, דאיכא אומדנא צצמה שכופר קושטא קאמר דאי מתכוין לגזול מה שכופר ה"י עושה לו כל ענדקי ואפי' לכפור צשביל זה מה שצברלוגו שלא להעז, ומוכה מכאן דלא אמרי' מיוגו לאפטורי משצועה כנלענ"ד צרור צשי' הר"י"מ ז"ל.

צ"ש"ש [וכ"כ התוס' יצמות ד"ו סד"כ שכן] וה"נ צמוצ"מ אחרי דאין אדם מעיז ולא משכח"ל משיב אצידה אלא בגוונא רחיקא דאין הלה תוצעו וכיו"צ לא חילקה תורה וחייבה כל מודה במקל"ט ליטצע [אלא דחכמים פטרו משיב אצידה מפני תיקון העולם] אבל אי כל מודה במקל"ט הוא משיב אצידה [היינו כל כמה דלא ידעינן דחזקה אין אדם מעיז] לא יתכן כלל שיהא הדין דמכה הודאה זו שמורה על לדקתו יתחייב שצוה על השאר להיות נחשד שכופר שלא כדין.

ג) בעיקר שיטת הפוסקים ז"ל דלא אמרי' מיגו לאפטורי משצוה והרא"ש פ' כל הנשבעין תמה דכיון דמיגו דאורייתא מה לי ממון מה לי שצוה, נראה דז"ל הטעם דהא חזינן דמיגו להוליא לא מהני [וכ"כ דעת הר"י מיגש ז"ל עלמו כמש"כ בשמו בחידושי הרמב"ן ז"ל לדף ל"ב] אלמא דהמיגו לא נחשב צירור גמור שאינו משקר, אלא דלהחזיק מהני, והיינו משום דלהחזיק הא ח"ל ראי' צרורה דגם מספיקא זוכה המוחזק, וכל הלאה למיגו [גבי להחזיק] הוא בגוונא דאיכא להתוצע הוכחות לטענתו שמציא ראי' כגון שטר או ראי' אחרת המוכיח שזה חייב לו ומכה זה הוא צא להוליא ועל זה מועיל המיגו להחליש כח הראי' של שכנגדו וממילא זוכה משום שהוא מוחזק דמספיקא אין להוליא מהמוחזק, אבל עכ"פ אין מחליטין מכה המיגו שהוא צודאי שלו, וכל זה כשהתוצע אינו יכול לזכות אלא ע"י ראי' ודאית שהלדק עמו אבל הא דמתהייב שצוה צמודה במקל"ט וצומרין הא אין להתוצע שום ראי' שהוא הלאה דמספיקא רמיא רחמנא שצוה עלי' וכן אפי' צעד אחד דמחייב שצוה הלא אין לעד אחד נאמנות צממון לצרר הספק ואפי"ה חייבי' רחמנא ליטצע במקום ספיקא משו"ה לא מהני צוה מה שיש לנחצב מיגו וכמש"כ שאין המיגו

עושה צירור החלטתי צד"מ, ואכתי מידי ספיקא לא נפיק, [ואם כי כבר אינו צגדר ספק השקול] דהא לענין איסורין סומכין על מיגו צתור הברעה צצ"צ קל"ד וגיטין ס"ד וצכמה דוכתי] מ"מ אינו אלא כדוגמת רוצ דמהני צאיסורא ולא צממונא דאין כולכין צממון אחר הרוצ, וכיון דמספק חייבה תורה שצוה ה"ה צספק שאינו שקול כגון דאיכא רוצא או מיגו דמ"מ שם ספק אכתי איכא, דוגמת מש"כ צשטמ"ק צ"מ ד"ו גבי קפץ אי מן המנויין דכיון דפטרה תורה עשירי ספק גם צאיכא רוצא פטור דמ"מ ספק מקרי וכנודע, וה"נ מיגו אינו מפקיע לגמרי שם ספק ועיקר השצוה הא חייבה תורה על הספק ומשו"ה לא מהני מיגו לאפטורי משצוה].

ועפ"ז יש ליישב היטב קושיית קל"ה צסי' רל"ד סק"צ על הא דקיי"ל כאיסי צ"ר דצמקום שיש רואה יציא ראי' ויפטור ואם אין השומר מציא עדים חייב לשלם ולא מלי פטר נפשי' שצוה, וקשה דהא כל שומר [מלצד איכא דאפקיד צשטר] אית לי מיגו דהחזרתי או להד"ס. וכתבו הפוסקים ז"ל דלהלכה קיי"ל דמ"מ לריק שצוה משום דמיגו לא מהני לאפטורי משצוה [ולא קיי"ל כרצ"ה שצוה מ"ה דליכא שצוה שומרין אלא צאפקיד צשטר כדבוכיחו הראשונים ז"ל וא' מהראיות הוא מהא דטוען טענת גנב צאצידה חייב כפל וטוע"ג ליכא אלא שצוה והיינו משום דהוי שומר אצידה וחייב שצוה שומרין וצאצידה הא ליכא לתוצע שטר] וא"כ כ"ז צמחוייב שצוה אבל במקום רואה דכשאין לו עדים חייב צממונא השתא תקשי דיפטור מכה מיגו דאי צעי אמר להד"ס או החזרתי דהא לענין צממונא מהני מיגו ע"ש צקל"ה, ולפמש"כ הדבר נכון צע"י דגם אה"ל דזכו חיוצ צממון, מ"מ הא אין לתוצע שום ראי' שלא נאנסה ומספיקא חייבי' רחמנא לשלם וכל איכא דמתהייב מספיקא לא מהני מיגו